

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Directie Inhoud**

aan De leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en
Ontwikkelingssamenwerking

datum 8 december 2022

Betreffende wetsvoorstel:

36200 XVII

Vaststelling van de begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking (XVII) voor het jaar 2023

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 8 december 2022 aangenomen door de Tweede Kamer.

Voor: SP, GroenLinks, Volt, Fractie Den Haan, PvdA, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt,
ChristenUnie, VVD, SGP, CDA, BBB en JA21.

Tegen: DENK, BIJ1, PvdD, FVD, PVV en Groep Van Haga.

Aangenomen amendementen

Begrotingsstaat artikel 1 Duurzame economische ontwikkeling, handel en investerings

9 (Amhaouch c.s.) over het versterken van werknemers- en werkgeversorganisaties in de
combinatie- en ontwikkelingslanden

Indieners wensen met dit amendement 3 miljoen toe te kennen aan de middelen voor
artikel 1.3 versterkte private sector en arbeidsmarkt in ontwikkelingslanden. Dekking
wordt gevonden in de niet-juridisch verplichte uitgaven van 1.3.

De oorlog in Oekraïne heeft een enorme impact op ontwikkelingssamenwerking en de
beschikbare middelen. In dit artikel is al 50 miljoen aangevuld voor de wederopbouw van
infrastructuur in Oekraïne via het DRIVE-instrument. Het is van groot belang dat dit geld
daarvoor beschikbaar gesteld is en daarvoor gebruikt gaat worden. Daarnaast is het
versterken van de private sector en de arbeidsmarkt in ontwikkelingslanden van groot
belang om SDG 8, waardig werk, hier te behalen en om te zorgen dat er toekomst

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen
amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn
d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is
door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten
worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 8 december 2022

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap. 2

perspectief in deze landen is. De impact op organisaties die zich primair richten op het versterken van vakbonden en werkgeversorganisaties en hiermee het maatschappelijk middenveld en SDG8 ondersteunen is zwaar geraakt door de gevolgen van de coronacrisis. Door het afbouwen van programma's dreigt de duurzame versterking die door deze organisaties en Nederland is bewerkstelligd deels te worden vernietigd, met alle consequenties van dien. Dit vraagt om extra ondersteuning aan maatschappelijke middenveldorganisaties. De met dit amendement vrijgemaakte middelen zijn bestemd voor het versterken van werknemers en werkgeversorganisaties in de combinatie- en ontwikkelingslanden om SDG 8 te bewerkstelligen, wat ook binnen de beleidsnota «Doen waar Nederland goed in is» wordt benadrukt en conform de motie Thijssen en Amhaouch over onderzoeken van additionele financiering voor capaciteitsversterking voor het voeren van de sociale dialoog.

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, Volt, DENK, PvdA, PvdD, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, ChristenUnie, SGP, CDA, BBB en JA21.

Begrotingsstaat artikel 3 Sociale vooruitgang

8 (Hammelburg c.s.) over extra ondersteuning van LHBTIQ+-organisaties in de regio Oost-, Centraal Europa en de Kaukasus

De indieners wensen met dit amendement 2,4 miljoen euro toe te kennen aan de middelen voor artikel 3.3 Maatschappelijk Middenveld. Dekking wordt gevonden in de niet-juridisch verplichte uitgaven van artikel 3.4.

Door het uitbreken van de oorlog op het grondgebied van Oekraïne dreigt de technische en financiële ondersteuning van de toch al ondergefinancierde LHBTIQ+ beweging in regio Oost- en Centraal Europa en de Kaukasus weg te vallen. Deze organisaties doen belangrijk werk met betrekking tot de monitoring van mensenrechtenschendingen en het in veiligheid brengen van LHBTIQ+. Er is behoefte aan ondersteuning van de LHBTIQ+-beweging bij het bieden van weerstand tegen het oprukkende anti-LHBTIQ+ en anti-vrouwenrechtensentiment. Organisaties in het gebied hebben daarnaast behoefte aan technische ondersteuning om hun veiligheid te versterken en om hun psychische weerbaarheid te verbeteren. Met het oog op het inherente belang van de bescherming van mensenrechten van LHBTIQ+ personen in de regio Oost-, Centraal Europa en de Kaukasus is extra ondersteuning van deze organisaties nodig.

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, PvdA, PvdD, Lid Gündoğan, D66, ChristenUnie, VVD, CDA en BBB.

De DENK-fractie heeft na de stemming aangegeven gewenst te willen worden tegen het amendement gestemd te hebben.

Begrotingsstaat artikel 4 Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling

11 → 43 (Van der Graaf c.s.) over continuering van de bijdrage aan Community Based Sociotherapy Rwanda

Community Based Sociotherapy (CBS) Rwanda is een non-profit organisatie die sociotherapie verzorgt voor daders en slachtoffers van de genocide tegen de Tutsi. CBS Rwanda biedt een 15 weken durend sociotherapie programma waarbij daders en

datum 8 december 2022

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap. 3

slachtoffers samenkomen in dezelfde therapiegroepen en het trauma van de genocide samen verwerken. De therapie wordt verzorgd in gemeenschappen, maar ook in gevangenissen en vluchtelingenkampen. CBS Rwanda heeft 646 sociotherapeuten opgeleid, die 2.746 groepen hebben begeleid met 36.701 deelnemers, waarvan 81% 11 van de 15 weken voltooid heeft. 51% van de groepen is doorgedaan met hun sessies nadat de 15 weken waren afgerond en veel daarvan hebben samen socio-economische activiteiten ontplooid in de vorm van coöperaties.

De Nederlandse regering heeft dit project financieel ondersteund sinds 2013, maar eind maart 2023 stopt de financiering vanwege de uitfasering van alle OS-middelen in Rwanda. Vanwege het belang van traumaverwerking en blijvende vrede en verzoening in Rwanda hechten indieners eraan om de financiële bijdrage vanuit Nederland gedurende deze kabinetsperiode te continueren. Indieners stellen daarom voor, in lijn met de gemiddelde bijdrage van Nederland in de afgelopen jaren, voor de jaren 2023–2025 jaarlijks € 800.000 beschikbaar te stellen. Dit amendement ziet enkel op 2023, en dekking wordt gevonden in de niet-juridische verplichte uitgaven van artikel 4 Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling, waarbij het de voorkeur van indieners heeft om de middelen uit subartikel 4.3 te halen.

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, ChristenUnie, SGP en het CDA.

Verworpen amendementen

Begrotingsstaat artikel 1 Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen

5 → **48** (Van Dijk) over middelen voor de aanpak van belastingontwijking

Dit amendement regelt dat het budget op artikel 1.3 versterkte private sector en arbeidsmarkt in ontwikkelingslanden wordt verhoogd met € 200.000 euro. Dekking wordt gevonden in de niet-juridisch verplichte uitgaven van artikel 1.3.

Indiener is van mening dat belastingontwijking erg schadelijk is voor ontwikkelingslanden. Het zou goed zijn om de werkzaamheden op belastingen en illicit financial flows binnen artikel 1.3 te intensiveren. Wanneer meer belasting wordt opgehaald, kan een land ook minder behoefte hebben aan ontwikkelingsgeld.

Binnen artikel 1.3 is maar liefst 47% niet-juridisch verplicht. Daarom stelt indiener voor om € 200.000 euro uit artikel 1.3 te halen ten behoeve van de aanpak van belastingontwijking

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, Volt, DENK, PvdA, PvdD, Lid Gündoğan, Lid Omtzigt, SGP, BBB en JA21.

De BIJ1-fractie heeft na de stemming aangegeven gewenst te willen worden voor het amendement gestemd te hebben.

datum 8 december 2022

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap. 4

Begrotingsstaat artikel 1 Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen

Begrotingsstaat artikel 3 Sociale vooruitgang

6 (Van Dijk) over een grotere bijdrage aan het Global Fund

Dit amendement regelt dat het budget op artikel 3.1 Mondiale gezondheid en seksuele reproductieve gezondheid en rechten wordt verhoogd met € 7.000.000. Dekking wordt gevonden in het niet-juridisch verplichte deel van artikel 1.3 Versterkte private sector en arbeidsmarkt in ontwikkelingslanden.

Indiener constateert dat de coronacrisis heeft gezorgd voor een achteruitgang in de strijd tegen Aids, Malaria en Tuberculose. Indiener is van mening dat een inhaalslag nodig is om deze negatieve trend te breken. Indiener constateert dat het Global Fund landen vraagt om een verhoogde bijdrage van 30 procent en dat veel landen aan deze wens tegemoetgekomen zijn. Het kabinet kiest met het huidige begrotingsvoorstel voor een verhoging van 15 procent voor komend jaar. Het doel van dit amendement is hier bovenop nog € 7.000.000 aan additionele middelen te bewerkstelligen. Indiener vindt het namelijk van groot belang dat Nederland ook aan de wens van het Global Fund tegemoet komt.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD en JA21.

Begrotingsstaat artikel 2 Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water en klimaat

Begrotingsstaat artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet

7 (Van der Lee en Thijssen) over 25 miljoen euro compensatie voor klimaatschade in ontwikkelingslanden

Dit amendement regelt dat het budget op artikel 2.3 klimaat wordt verhoogd met € 25 miljoen euro. Dekking wordt gevonden in het verdeelartikel 5.4, specifiek op de asielreserve.

Indieners zijn van mening dat het hoog tijd is om financiering beschikbaar te maken voor het herstellen en compenseren van klimaatschade in ontwikkelingslanden. Klimaatschade is wereldwijd al aan de orde van de dag, en de landen die het minst verantwoordelijk zijn voor de klimaatcrisis zijn vaak ook de landen die het hardst geraakt worden. De vervuiler moet betalen, en landen die geraakt worden, moeten kunnen rekenen op snelle, voorspelbare en automatische respons. Er zijn internationale afspraken en mechanismes voor het mobiliseren van steun voor het voorkomen (mitigatie) en beperken (adaptatie) van klimaatschade, maar niet voor herstellen of compenseren van verlies en schade die al zijn opgetreden.

Nederland zou moeten samenwerken met andere landen (bijvoorbeeld Denemarken) die daarvoor open staan bij het opzetten van een pilot.

Daarnaast zien de indieners dat de eerstejaarsopvangkosten asiel dat uit het ODA budget wordt bekostigd steeds groter wordt. Via de begroting 2023 van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking wordt bijvoorbeeld wederom 75 miljoen extra gereserveerd

datum 8 december 2022

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap. 5

voor eerstejaarsopvangkosten asiel. De indieners zijn van mening dat de bekostiging van eerstejaarsopvang asiel niet automatisch op de begroting Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking zou moeten drukken.

Daarom stellen indieners voor om 25 miljoen uit het verdeelartikel 5.4 te halen ten behoeve van klimaat.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD en Lid Gündoğan.